

Selfaberne, og al Ting gaar i den fornøieligste Døs og Søvn; saa er der ingen Strid, det er klart. Men det ere vi vistnok ogsaa Alle enige om, at paa det Standpunkt staa Menighederne ikke for Diebliffet, og sølgelig kan den ikke passe for dette Udvillingstrin. Søvrigt kunde man maasse sige, at under en saadan Udvikling vil man overhovedet neppe trænge til nogen Indflydelse fra Menighedernes Side. Endelig er der et andet Standpunkt, som ogsaa vil kunne passe til Forslaget, nemlig at den største Del af Folket var vantroende og skeptisk, saa at det sagde omtrent som saa: Vi ville lade de forskjellige Opvakte kriges indbyrdes om disse Spørgsmaal, vi selv staa paa et saa overlegent Standpunkt, at vi betragte alle disse Kæmper som overvundne og ikke al den Kamp værd. Derfor Mørtallet af Folket var kommet paa dette Standpunkt — og det kan gjerne være, at man i de store Byer er i Færd med at indtage et saadant Standpunkt, og at det maasse navnlig er Tilfældet i Hovedstaden, men med Hensyn til Landbefolkningen er det dog endnu ikke Tilfældet, og de religiøse Spørgsmaal have der endnu Interesse, og netop derved, at de have Interesse, ere de i Stand til at sætte Sindene i Bevægelse — og det er det Standpunkt, fra hvilket jeg gaar ud, og jeg tror at kunne tillægge mig nogen Kjendskab til disse Forhold — men naar de religiøse Spørgsmaal tværtimod ere i Stand til at sætte Sindene i Bevægelse, tror jeg ikke, at det ærede Mindretal ved sit Forslag vil naae det attraaede Maal. Men lad os altsaa se, hvorledes det efter Mindretallets Forslag vil komme til at stille sig i de Sognemenigheder, hvor der, som det saa kjønt hedder i Betænkningen, er „saa stort kirkefelig Sammenhold og saa megen Fordragselighed, at man kan enes om en af de Sgende“ — dette tror jeg nu imidlertid kun kan eksistere, hvor den rene Vantro er i Færd med at komme tilstede, eller hvor man lover den søde Søvn — hvorledes vil det da stille sig i de mere livlige Menigheder? Der vil Sagen stille sig saaledes, at der vil være Menighed i Menighedsudvalget. Thi der vælges jo ogsaa efter dette Forslag i Kraft af Forholdstalsvalgsmaaden, og da man ingenlunde vil være enig, vil der stadig være et Mindretal, der naturligvis ikke kan gjenneføre Valget af sin Kandidat, men som altid vil være stærkt nok til at forhindre Mørtallet fra at sætte sit Valg igjennem. Tror man, at Mørtallet der vil være synderlig venlig i Sindet, naar Mindretallet er istand til at gjøre dette? Ja, siger Mindretallet, saa skal Sagen sendes til Ministeren, og saa skal han afgjøre den. Præsten, siger den ærede Ordfører for Mindretallet, skal være Præst for hele Sognet, for Alle i Kæbsen; men det er jo netop Sagen, han kan ikke være Alles Præst, og han kan allerminst være det, naar hverken Mørtallet eller Mindretallet har faaet

deres Onsker tilfredsstillede, og begge Parter opbides til Bitterhed imod hinanden og gjensidig befyldte hinanden for den Skade, der er fset, og saaledes vil i Virkeligheden de faktiske Forhold stille sig. Det vil blive Ministeren, der vil komme til at vælge for dem. Men maasse siger man saa, at dette kan være meget heldigt, og maasse kan det være saa, set fra et vist Standpunkt; men jeg vil dog sige, hvor heldigt det end maasse kunde være, vilde de Paagjældende dog nok sige, at de helst selv ville foretage Valget. Man kunde, for at tage en Sammenligning fra Ægtefædet, sige, at det ofte vilde være heldigt, om Manden ikke selv valgte, for saa var det maasse ikke gaaet ham saa uheldigt; men han vilde dog vistnok holde paa alligevel at vælge selv, thi er Valget daarligt, er der dog altid den Trøst derved, at selvgjort er velgjort, og i alt Fald kommer han da selv til at være Ansvar for Valget. Allerminst kan jeg imidlertid finde mig i, at Mindretallet vil lade det være afhængigt af Examen — jeg kan daarlig nok forsone mig med Mørtallets Forslag i dette Stykke, men allerminst med Mindretallets — (Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet: Mørtallet har det ogsaa!) . . . men en vis Examen eller rettere en bestemt Examens karakter er det, at Mindretallet foreslaar. Jeg indrømmer, at der maa være en vis Begrænsning. Men det kan ikke negtes, at det, at en Mand skal egne sig til at være Præst for en Menighed, ingenlunde kan afhænge af, om han har den eller den Karakter, han kan have en meget stor Inderlighed, trods hans Karakter er mindre god, og netop paa Grund af sin Inderlighed egne sig ganske særlig til det paagjældende Embede; det er ikke altid Lys, man samer haardest. Det er heller ikke rigtigt, at man uden videre vil udelukke yngre Mænd fra de større Embeder. Jeg veed meget godt, at unge Mænd have deres Ufuldkommenheder i Retning af Mangel paa Erfaring; men til Gjengjæld have de ofte en Inderlighed, Begjæstring, et Mod og et Haab, som disse Menigheder netop kunne have godt af at faae, saa det er ikke rigtigt at lade dette Hensyn være det Afgjørende. Naturligvis vide vi, hvad der har bragt den ærede Minister til at indtage dette Standpunkt, det er det uheldige Forhold, som man mener finder Sted med Hensyn til Skolelærerne. Nu vil jeg i Parenthes bemærke, at, naar der er blevet talt saa ilde om Loven af 8de Marts 1856, kan jeg ikke være med, thi jeg mener, at det er en af de heldigste Love, som Rigsdagen har givet, den har haft meget velsignelsesrige Følger, og dem skal man ikke forandre ved at borttage selve denne Valgret, om man end muligvis bør forandre Bestemmelserne angaaende Alderstillet og Skolepenge-systemet. Det er den Bei, ad hvilken man bør søge at forandre dette Forhold, og ad den samme Bei kan man raade Bod paa Ulemperne ved at unge Mænd komme i de større Embeder